

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clara Et Praeclara Methodus Parandæ Eloquentiæ,
Secundùm Doctrinam & Præcepta Cypriani Soarii è
Societate Jesu, Ad Captum Et Praxim Faciliorem
Accommodata**

Worpitz, Georg

Coloniæ Agrippinæ, 1700

§. VII [i. e. VI]. De specie seu forma.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68908](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68908)

Nota Genus aliud esse summum, aliud subalternum. Summum est, quod supra se nullum habet. Subalternum est, quod est sub altero, seu quod aliud supra se habet. v. g. Avis supra se habet animal, animal supra se habet vivens.

§. VII. De specie seu forma

Species in Rhetorica vocatur Forma, nimirum propter differentiam quæ cum genere naturam constituit: Forma enim juxta Rhetoricam lib. I. c. 26. Est ratio rei, per quam res est id quod est, & ab aliis distinguitur: per differentiam autem res aliqua, quæ propter genus cum aliis conveniebat, est id, quod est, & ab aliis distinguitur. Unde sicut forma physica, seu naturalis, v. g. albedo cum materia v. g. pariete constituit unum compositum physicum, quod est album, ita Genus cum Forma, seu differentia cum genere facit & constituit unum Metaphysicum. Rectè autem dicitur forma pars generi subjecta, quia species est sub genere, & ipsi subest in affirmando & negando, seu, quod idem est, in prædicando, & essendo est subjecta: semper enim benè dico: Justitia est Virtus, Temperantia est Virtus, item corvus est avis, grus est avis, pica est avis, non autem contrà; Virtus est Temperantia, virtus est Justitia, potest enim esse alia, item avis est pica, avis est grus &c. potest enim esse corvus vel bubo &c.

Nota speciem cum Genere, in hoc convenite, quod sæpè contineat plures
par-

partes sub se in aliqua re convenientes, seu sibi similes, distinguitur tamen à genere, quia partes formæ sunt sibi prorsus similes in natura, seu non differunt in natura, sed solum numericè seu in numero. v.g. Petrus, Paulus, Joannes &c. sunt similes in natura humana, & non distinguntur specie, sed tantum numericè; undè Petrus, Paulus non sunt species (species enim est homo seu natura humana, in qua Petrus & Paulus continentur) sed vocantur individua, quia illorum significatio non dividitur in plura, non enim possum dicere; Petrus est homo, Paulus est homo.

Nota 2. Quòd licet species non sit Genus, ex eo quòd non habeat plura sub se, quibus eadem significatio convenit, habet tamen eandem regulam argumentandi & prædicandi quam habet genus. Et propterea P. Causinus, & alii revocant speciem ad genus, quando de pluribus dicitur & prædicatur, ut si dicam: Petrus est homo, Paulus est homo, est generica apud Rhetores teste P. Causino, apud Philosophos specifica tantum; quòd si species non jam de sibi subjectis v.g. Petro & Paulo, seu de suis inferioribus, sed de genere prædicetur, ita, ut à specie ad genus ducatur argumentum, observandæ sunt hæ regulæ.

I. De quo affirmatur aliqua species, seu forma, de eo dicitur etiam genus v.g. hoc quod video est canis, ergo est animal. Rhetores sciunt Rhetoricam, ergo etiam habent scien-

scientiam. Dixi de quo affirmatur &c. quia de quo negatur aliqua species, non negatur etiam genus, nam malè infero: non est leo, ergo non est animal, potest enim esse canis.

II. Quod dicitur vel negatur de aliqua forma, seu specie, id ipsum dicitur vel negatur ex parte de genere præpositâ particulâ *aliquis, aliqua, aliquod*, v. g. Argentum est candidum, ergo aliquod metallū est candidum. Valet hic locus ad amplificandum v. g. si agatur de homine docto, lauda illum enumerando species doctrinæ. v. g. Poëticam, Rhetoricam, Philosophicam &c. Idem fieri potest de vitioso, &c.

§. VIII. De Similitudine.

Dictum est, Genus esse, quod secundum rem per nomen significatam convenit pluribus, seu pluribus est commune. Est autem res communis, quæ in pluribus invenitur, quoties verò res eadem in pluribus invenitur, dicuntur illæ res sibi similes; unde ad intelligendum locum de genere rectè sequitur similitudo: quæ supponit duorum vel plurium in re aliqua ipsis communi convenientiam, ut Hercules & Leo conveniunt in Fortitudine, adolescens & Rosa in pulchritudine. Est autem Similitudo, *quæ traducit rem quampram* &c. id est, est Rhetoricus locus, in quo ducitur argumentum ab una re ad alteram, quæ ipsi similis est. Similes autem sunt sibi res, quæ in aliqua re conveniunt, seu quando una aliquid habet, quod etiam altera habet: unde
 simi-